

EDDIKSYRE

Revisjonsdato: 20/4/2011

1. IDENTIFIKASJON AV KJEMIKALIET OG ANSVARLIG FIRMA

1.1 Produktidentifikator

Kjemikaliets navn	EDDIKSYRE
Kjemisk navn	Eddiksyre 60%
Formel	CH ₃ COOH
Synonymer	Acetic Acid, Eddiksyre
Artikkel-nr	100184
EC-nr	200-580-7
CAS-nr	64-19-7
Indeks-nr	607-002-00-6
Deklarasjons-nr	30048-70334
Erstatter sikkerhetsdatablad fra	9.5.2008

1.2 Relevante identifiserte anvendelser for stoffet eller blandingen, samt anvendelser som frarådes

Anvendelse	Kjem. tekn. bruk.
Anvendelser som frarådes	Ingen spesifikke. Ikke bland produktet med andre kjemikalier uten å ha konferert med produsenten.

1.3 Nærmere opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Produsent, importør	PERMAKEM A/S Postboks 225 1471 Lørenskog Norge Telefon: 67979600 Fax: 67979601
E-post	office@permakem.no
Internett	www.permakem.no
Utarbeidet av	Security Consult
Omsetter	PERMAKEM A/S Postboks 225 1471 Lørenskog Norge Telefon: 67979600 Fax: 67979601

1.4 Nødtelefon

Ambulansenummer: 113
Brann: 110
Politiet: 112
Giftinformasjonen: 22 59 13 00.

2. VIKTIGSTE FAREMOMENTER

2.1 Klassifisering av stoffet eller blandingen

Klassifisering i henhold til 67/548/EEC og 1999/45/EC	Etsende
---	---------

2.2 Merkningselementer

Faresymboler

ETSSEND

R-setninger	R-34 Etsende.
-------------	---------------

S-setninger	S-1/2 Oppbevares innelåst og utilgjengelig for barn. S-26 Får man stoffet i øynene; skylk straks grundig med store mengder vann og kontakt lege.
-------------	---

SIKKERHETSATABLAD

EDDIKSYRE

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 20/4/2011

S-36/37/39 Bruk egnede verneklær, vernehansker og vernebriller/ansiktsskjerm.

S-38 Ved utilstrekkelig ventilasjon, må det benyttes egnet åndedrettsvern.

S-45 Ved uhell eller illebefinnende er omgående legebehandling nødvendig; vis etiketten om mulig.

2.3 Andre farer

Helse: Etsende

Brann og eksplosjon: Produktet er ikke klassifisert som brannfarlig

Miljø: Produktet regnes ikke som miljøskadelig. (Virker forsurende på miljøet)

3. STOFFBLANDINGERS SAMMENSETNING OG STOFFENES KLASSIFISERING

3.2 Blandinger

Ingrediens	Identifisering	Klassifisering etter forordning		Vekt-%
		67/548/EEC, 1999/45/EC	1272/2008 (CLP)	
eddiksyre ... %	EC NR: 200-580-7 CAS NR: 64-19-7 INDEX NR: 607-002-00-6	C R10-35	Flam. Liq. 3 Skin Corr. 1A H226 H314	60
Vann	EC NR: 231-791-2 CAS NR: 7732-18-5	IK,IK		40

Tegnforklaring

R-setningenes fullstendige ordlyd finnes i seksjon 16. Tx=Meget Giftig, T=Giftig, C=Etsende, Xn=Helseskadelig, Xi=Irriterende, IK=Ikke klassifiseringspliktig, E=Eksplosiv, O=Oksyderende, Fx=Ekstremt brannfarlig, F=Meget brannfarlig, N=Miljøskadelig.

Forklaring til relevante fare- og risikosetninger finnes i seksjon 16.

Ingredienskommentarer

R og H-setningene nevnt i punkt 3 er listet opp i punkt 16 med fullstendig tekst.

4. FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Innånding

Skyll munn, svelg og nese med vann. Kontakt lege.

Hudkontakt

Skyll straks med mye vann, ved behov også innefor klærne. Ta av tilsølte klær.

Etseskade skal behandles av lege.

Øyekontakt

Viktig! Skyll straks med vann i minst 15 minutter (hold øynene åpne) og deretter straks til sykehus, øyenlege.

Skylling under transport.

Svelging

Skyll med vann. Deretter drikkes melk eller vann. Fremkall IKKE brekninger. Kontakt lege.

Medisinsk informasjon

Øyenskade krever tidlig iverksatt og langvarig skylling som fortsettes hos øyelege/sykehus. Gir etseskader. Behandles som forgiftning med uorganisk syre. Ved inhalasjon av høye konsentrasjoner er det risiko for utvikling av lungeødem etter latensperiode.

Helsekontroll

Årlig kontroll av lungefunksjon og tannstatus.

4.2 Viktigste symptomer og virkninger, både akutte og forsinkede

Se punkt 11.

4.3 Angivelse av om øyeblikkelig legehjelp og særlig behandling er nødvendig

Fare for varige skader dersom førstehjelp ikke settes i gang omgående. Legebehandling nødvendig.

Annen informasjon

Fjern den skadede fra eksponering. Hold pasienten varm og i ro. Ved bevisstløshet, plasser pasienten i stabilt sideleie og søk lege. Ved hjertestans: Hjertekompresjon. Ved åndedrettsstans: Gi kunstig åndedrett.

5. TILTAK VED BRANNSLUKKING

5.1 Slukningsmidler

Passende slukningsmidler

Pulver, CO₂, vanntåke eller skum.

Uegnete slukningsmidler

Rettet vannstråle.

5.2 Særlige farer i forbindelse med stoffet eller blandingen

Avgir brennbare damper som kan danne eksplosive blandinger med luft.

Ved kontakt med enkelte metaller og vann/fuktig luft, dannes hydrogengass som kan gi eksplosiv blanding med luft. Vær oppmerksom på faren for etterantennelse. Syren kan medføre eksplosjons- og brannfare.

5.3 Råd til brannbekjempningspersonale

Åndedrettsbeskyttelse med selvforsynt trykkluft eller friskluft, samt beskyttelsesdrakt må benyttes ved brannbekjempelse hvor kjemikalier er involvert.

Annen informasjon

Beholdere i nærheten av brann flyttes eller kjøles med vann. Vurder nødvendigheten av å isolere evt. evakuere området i henhold til lokale redningsplan.

SIKKERHETSATABLAD

EDDIKSYRE

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 20/4/2011

6. TILTAK VED UTILSIKTET UTSLIPP

6.1 Personlige sikkerhetsforanstaltninger, personlige værnemidler og nødprosedyrer	Anvend gummihandsker, briller/ansiktskjem, kjeledress og åndedrettsbeskyttelse.
6.2 Miljøbeskyttelsestiltak	Spill fjernes øyeblikkelig. Tas opp med absorberende materiale som f.eks. tørr sand eller brent kieselgur og samles opp. Små rester kan nøytraliseres og spyles vekk med store mengder vann.
6.3 Metoder og utstyr til inndemming og opprensning	Dem opp for spredning med f.eks. sand eller jord. Unngå avrenning av ren syre til avløp. Spyl deretter med store mengder vann. Varsle myndigheter og evt. rensanleggspersonell.
6.4 Henvisning til andre avsnitt	Se avsnitt 13 for viderebehandling av avfall.
Annen informasjon	Stopp lekkasjen hvis det er mulig uten risiko.

7. HÅNDTERING OG OPPBEVARING

7.1 Forholdsregler for sikker håndtering	Unngå kontakt med øynene, huden og klærne. Nøddusj og mulighet for øyspyling skal finnes på arbeidsstedet. Sørg for god ventilasjon. Røyking, ild, gnister og sveising må unngås. Håndtering av syre må foregå med den største forsiktighet. Beholdere bør åpnes forsiktig ,evnt. med en klut over lukkeanordningen(sprutfare). Ved fortynning må syren helles i vannet og ikke omvendt.
7.2 Forhold for sikker oppbevaring, herunder eventuell uforenlighet	Lagres kjølig, beskyttet fra sollys og ventilert i godkjent emballasje. Oppbevaring må skje i samsvar med gjeldende lov om brannfarlige varer. Gulv eller underlag må være av syrefast materiale. Oppbevares adskilt fra stoffer den kan reagere med.
Spesielle egenskaper og farer	Etsende. Reagerer kraftig med sterke oksydasjonsmidler. Angriper de fleste metaller,tre,tekstiler,vanlige bygningsmaterialer og betong.
7.3 Særlige anvendelser	Kjemisk/teknisk bruk.
Annen informasjon	Tom ikke rengjort emballasje skal behandles som om den er full.

8. EKSPONERINGSKONTROLL OG PERSONLIG VERNEUTSTYR

8.1 Kontrollparametre

Ingrediens	Einecs nr	CAS nr	8 timer		Korttid		Type	Anm.	År
			mg/m3	ppm	mg/m3	ppm			
eddiksyre ... %	200-580-7	64-19-7	25	10					2008

Administrativ norm anmerkning

8.2 Eksponeringskontroll

Begrensning av eksponering på arbeidsplassen	Unngå direkte kontakt. Sørg for god ventilasjon. Mekanisk ventilasjon og punktavsug ved håndtering som fører til støv, røyk,damp eller tåke. Øyedusj og nøddusj skal finnes på arbeidsplassen. Vask hender før pauser og ved arbeidets slutt.
Åndedrettsvern	Helmaske med gassfilter A eller friskluftsutstyr kan behøves.
Øyevern	Øyebeskyttelse, ansiktskjem skal anvendes ved risiko for direktekontakt eller sprut.
Håndvern	Benytt hansker av motstandsdyktig mateutyl, eller viton, teflon. Gjennombruddstid: >480 min. (Hansketypen må være av motstandsdyktig materiale og man bør søke råd hos hanske leverandøren.)
Annet hudvern enn håndvern	Klær/støvler av motstandsdyktig materiale.
Annen informasjon	Hold arbeidstøy adskilt. Unngå kontakt med øyne, hud og klær. Vask hender før pauser og ved arbeidets slutt.

9. FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1 Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Form	Væske
Farge	Klar fargeløs.
Lukt	Stikkende lukt.
Smeltepunkt	ca. - 15 °C (60%)
Kokepunkt	ca 100 °C
Flammepunkt	>65 °C
Flammepunktmetode	(closed cup)
Ekspløsjonsområde	4 vol% - 19 vol%

SIKKERHETSATABLAD

EDDIKSYRE

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 20/4/2011

Damptrykk	ca. 2 kPa v/20 °C
Damp tetthet	2,1
Tetthet	1,069 g/cm ³ (60%)
Molmasse	60,05 g/mol
Løslighet	vann
Løselighet i vann	Lett løselig.
Tenn temperatur	450°C
9.2 Andre opplysninger	Hvis annet ikke er angitt gjelder opplysningene over for 100% vare.

10. STABILITET OG REAKTIVITET

10.1 Reaktivitet	Ikke kjent.
10.2 Kjemisk stabilitet	Produktet er stabilt under normale forhold.
10.3 Risiko for farlige reaksjoner	Følgende gjelder for 100% vare, og i svakere grad for fortynnet syre. Reagerer med vann under noe varmeutvikling. Reagerer med en rekke metaller under utvikling av hydrogengass som kan danne eksplosiv blanding med luft. Reagerer eksplosivt med oksyderende stoffer som f.eks. Salpetersyre, peroksyder, nitrater, krom(III)oksyd og permanganater.
10.4 Forhold som skal unngås	Se 10.3
10.5 Materialer som skal unngås	Se 10.3
10.6 Farlige nedbrytningsprodukter	Hydrogengass.

11. OPPLYSNINGER OM HELSEFARE

11.1 Opplysninger om toksikologiske virkninger	
Innånding	Kan gi svie i nese og svelg, hoste, åndenød og ved høye konsentrasjoner også risiko for oppsvulming av strupehode og lungeskade. Bortsett fra etseskader på tennene er virkningene av høye konsentrasjoner i lufta lite kjent, men forekomstene av bronkitt synes å øke.
Hudkontakt	Kan forårsake etseskader med svie, rødme, blærer og sår. Langvarig kontakt kan gi eksem.
Øyekontakt	Sprut i øynene gir sterk svie, tåreflod og oppsvulmede øyelokk. Senere kan alvorlig etseskade oppstå. Risiko for bestående synskade.
Svelging	Gir etseskader med brennende smerte, brekninger og evt. nyreskade. Risiko for bestående besvær fra arr av etseskade i strupe og mage.
Akutte og kroniske skadevirkninger	Unngå gjentatt eksponering. Fare for kroniske effekter
Allergi	Ikke påvist allergiske effekter.
Mutagenitet	Ikke forandelig.
Kreft	Stoffet er ikke oppført på kreftlisten.
Reproduksjon	Produktet er ikke kjent for å redusere fruktbarhet eller gi skade på foster.
Annen toksikologisk informasjon	LCL0 (rotte): 16000 ppm/4timer
LD50 Oral (Rotte oral)	3310 mg/kg.
LD50 Dermal (Kanin)	1060 mg/kg
Annen informasjon	Dampene virker etsende på øyne og luftveiene. Konsentrasjoner av syredamp i luft lavere enn 10 ppm vil sjelden være irriterende. Ved langvarig påvirkning av syredamp er det påvist etseskader på tenner.

12. ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1 Toksisitet	Syrer forårsaker surere vann med fare for fiskedød. Ingen økologiske problemer er forventet når produktet håndteres med forsiktighet. LC50 (24 timer, moskitofisk): 251 mg/l LC50(96 timer, Bluegills Lepomis): 75 mg/l IC50(96 timer, Dafnier): 47 mg/l BOD5= 76% i ferskvann, 66% i sjøvann.
12.2 Persistens og nedbrytelighet	Lett biologisk nedbrytbar.
12.3 Bioakkumuleringspotensiale	Ingen akkumulerende effekt.
12.4 Mobilitet i jord	Lett løselig i vann og kan forsure vannmiljøet.

SIKKERHETSATABLAD

EDDIKSYRE

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 20/4/2011

12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering	Ingen data.
12.6 Andre skadevirkninger	(Virker forsurende på miljøet)
Annen informasjon	Må ikke tømmes eller deponeres på steder der grunnvannet kan påvirkes. Må ikke tømmes i kloakk eller annet vannavløp.

13. FJERNING AV KJEMIKALIEAVFALL

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder	
Avfallsgrupper	Avfallskode EAL: 07.01.01 vandige vaskevæsker og morluter NORSAS: Surt, organisk avfall Produktet er klassifisert som farlig avfall. Se avfallsforskriften av 01.06.04. Se NFFAs veileder for transport av farlig avfall 2009.
Emballasje	Tom ikke rengjort emballasje behandles på samme måte som produktet.
Annen informasjon	Sendes godkjent destruksjonsanlegg. Mindre spill fortynnes med store mengder vann.

14. OPPLYSNINGER OM TRANSPORT

14.1 UN-nummer	2790
14.2 UN-forsendelsesbetegnelse (UN proper shipping name)	
Varenavn	EDDIKSYRELØSNING 60%
IMDG proper shipping name	ACETIC ACID SOLUTION 60%
14.3 Transportfareklasse(r)	
Fareseddel	8
ADR/RID klasse	8
ADR/RID klasse kode	C3
ADR/RID farenummer	80
ADR/RID begrensede mengder	LQ22
IMDG klasse	8
IMDG marine pollutant	nei
IMDG EmS	F-A, S-B
IATA klasse	8
14.4 Emballasjegruppe	II
14.5 Miljøfarer	Unngå utslipp til miljøet. Se punkt 12.
14.6 Særskilte forsiktighetsregler	Unngå kontakt med hud og øyne. Unngå innånding av damper.
Annen informasjon	Se transportuhellskort/skriftelige instruksjoner. (www.sikkerhetsraadgiver.no).

15. OPPLYSNINGER OM LOVER OG FORSKRIFTER

15.1 Særlige bestemmelser/særlig lovgivning for stoffet eller blandingen med hensyn til sikkerhet, helse og miljø	Administrative normer (2007/2008). Stofflisten (2005) Produktforskriften. OBS listen. Produsent/importør. Forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier (2003). Forskrift om farlig avfall (2004). ADR/RID-vegtransport av farlig gods (2011). I henhold til forordning: ECNo 1272/2008 (CLP).
15.2 Kjemikaliesikkerhetsvurdering	Ingen spesielle opplysninger utover det som er oppgitt i dette sikkerhetsdatablad.
Annen informasjon	Opplysningene støtter seg til dagens kjennskaper og erfaringer. Sikkerhetsdatabladet beskriver produkter med henblikk på sikkerhetskrav.

16. ANDRE OPPLYSNINGER AV BETYDNING FOR HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Relevante fare- og risikosestninger angitt i seksjon 3	H226 Brannfarlig væske og damp. H314 Gir alvorlige etseskader på hud og øyne. R-10 Brannfarlig. R-35 Sterkt etsende.
Henvisninger til viktig litteratur og datakilder	Administrative normer (2007/2008). Stofflisten (2005) Produktforskriften. OBS listen. Produsent/importør. Forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier (2003). Forskrift om farlig avfall (2004). ADR/RID-vegtransport av farlig gods (2011). I henhold til forordning: ECNo 1272/2008 (CLP).
Første gang utgitt	9.6.1998

SIKKERHETSATABLAD

EDDIKSYRE

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 20/4/2011

Utskriftsdato 20.4.2011

Annen informasjon

Databladet er laget etter vår nåværende kunnskap, norsk regelverk og produsentens opplysninger. Forhold som dukker opp som skyldes manglende opplysninger til oss, er utenfor vår kontroll og må svares for av produsenten. Da brukerens arbeidsforhold ligger utenfor vår kontroll, vil det være brukerens ansvar at de nødvendige forholdsregler blir tatt. Det er den enkelte mottakers plikt å sørge for at informasjon gitt i dette HMS-datablad blir lest og forstått av alle som bruker, behandler, avhender eller på noen måte kommer i kontakt med produktet. Dette produktet skal bare brukes til det formål det er beregnet for og i henhold til spesifiserte instruksjoner. Opplysningene gjelder kun for det materialet som er angitt her, og gjelder ikke i forbindelse med bruk av noe annet materiale eller i noen form for bearbeidelse. Opplysningene skal ikke anses som en garanti eller kvalitetsspesifikasjon.

--- SIKKERHETSATABLAD i henhold til EU direktiv 67/548/EEC, 1999/45/EC og 453/2010 of 20 May 2010 ---